

HESAP GÜNÜ TERLEMEK*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytânî'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmânî'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Kemâ yenbağî licelâli vechihî ve li-azîmi sultânih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ أَلْ عَبْدَ أَلْ مُؤْمِنَ لَيْدُ عُوْ أَلْلهُ، فَيَقُولُ أَلْلهُ

لِحِبْ رِيْل: لَا تُجِبْ هُ، فَإِنِّي أُحِبُّ

أَنْ أَسْ مَعَ صَوْتِهِ؛ وَإِذَا دَعَاهُ أَلْ فَاجِرُ، قَالَ: يَا حِبْ

، رِيْل، اقْضِ حَاجَتَهُ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

إِنِّي لَا أُحِبُّ أَنْ أَسَّ مَعَ صَوْتَهُ

(ابن النجار عن أنس وفيه إسحاق بن أبي فروة)

RE. 105/1 (*Inne'l-abde'l-mü'mine leyed'ullà-he, feyekülü'llàhu teâlâ li-cibrîle: Lâ tucibhü, feinnî uhibbu en esmaa savtehû; ve izâ deà-hu'l-fâcirü, kàle: Yâ cibrîlü, ıkdi hâcete-hû, innî lâ uhibbu en esmea savtehû.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz, muhterem ve sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümle-nizin üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in sözlerini, hadîs-i şerîflerini okumak için toplanıyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi rahmetine erdirdsin, rızasına vasıl eylesin...

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına, izahına geçmeden önce başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruhuna hediye olsun diye; sonra onun âline, ashâbına, etbâına, ahabbına, hulefâsına ve mânevî varisleri olan ulemâ-yı muhakkıkîn ve meşâyih-i vâsılîn ve mürşidîn-i kâmilînimizin er-vahına; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ ve sâir sahâbe-i kirâm (*rıdvanu'llàhi teâlâ aley-him ecmaîn*) hazerâtından şeyhimiz, üstadımız, kutbu'l-aktâb ve gavsu'l-vâsılîn Muhammed Zâhid Kotku ibn-i İbrahim el-Bursevî Hazretleri'ne kadar tarih boyunca yaşamış, gelmiş geçmiş cümle sadât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin,

mürşid-i kâmillerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldemizi fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri'nin ve ordusu mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye; ve sâir bütün İslâm cihadlarına katılmış ve beldeleri fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz kitabı toplamış, cem etmiş, yazmış olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Efendimiz Hazretleri'nin ve bu kitaptaki hadîs-i şeriflerin bize kadar gelmesinde emeği geçmiş olan râvilerin, alimlerin, fâzılların, kâmillerin, evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye;

Camimizin bânisi İskender Paşa'nın ruhuna ve hayır hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Yaz kış demeyip, zevkini, keyfini, tatilini düşünmeyip Allah rızası için Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini öğrenmek için uzaktan yakından bu dersi dinlemeye gelmiş olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş bütün müslüman geçmişlerinin ruhlarına bizlerden hediye olsun, cümlesinin ruhları şâd olsun, makamları âlâ, kabirleri cennet bahçesi olsun diye;

Bizler de Allah'ın sevdiği kullar olalım, sevdiği kul olarak yaşayalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, öyle başlayalım!

.....

a. Allah Mü'minin Dua Etmesini Sever

Mukaddimede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 105. sayfasındaki 1. hadisi şeriftir.

Enes RA'dan rivayet etmişler; çeşitli kaynaklardan geliyor. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

إِنَّ أَلَّ عَبَّ دَ أَلَّ مُؤْمِنٍ لَيْدُ عُو اللَّهِ، فَيَقُولُ اللَّهُ
لِحَبِّ رَيْلٍ: لَا تُجِبْهُ، فَإِنِّي أَحِبُّ

أَنْ أَسْ مَعَ صَوْتِهِ؛ وَإِذَا دَعَاهُ أَلَّ فَاجِرٌ، قَالَ: يَا حَبِّ
رَيْلٍ، اقْضِ حَاجَتَهُ

إِنِّي لَا أَحِبُّ أَنْ أَسْ مَعَ صَوْتِهِ

(ابن النجار عن أنس وفيه إسحاق بن أبي فروة)

RE. 105/1 (*İnne'l-abde'l-mü'mine leyed'u'llàhe, feyekülü'llàhu teâlâ li-cibrîle: Lâ tuci-bhü, feinnî uhibbu en esmaa savtehû; ve izâ deàhu'l-fâcirü, kàle: Yâ cibrîlü, ıkdi hâcete hû, innî lâ uhibbu en esmea savtehû.*)

(*İnne'l-abde'l-mü'mine leyed'u'llàhe*) “Hiç şüphe yok ki imanlı, mü'min bir kul Allahu Teâlâ hazretlerine el açıp dua eder, Allah'tan

¹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.244; Deylemî, *Müsne-dü'l-Firdevs*, c.I, s.197, no:745; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.85, no:3261; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.386, no:6523.

bir şeyler ister.”

(*Feyekûlü'llàhu teàlâ li-cibrîle*) “Allah-u Teàlâ Hazretleri o büyük meleği Cebrail AS’a der ki: (*Lâ tucibhü, feinnî uhibbu en esmea savtehû.*)’Onun istediğini hemen yapma, kul yalvarsın, dua etmeye devam etsin, çünkü ben onun sesini seviyorum!’ der.”

“—Hastalandın, kanser oldun galiba!..” dedin mi dolaşmadık hoca bırakmıyorlar. Evinde bir geçimsizlik oldu mu dolaşmadıkları üfürükçü kalmıyor.

“—Büyü mü var? Şöyle mi oldu? Böyle mi oldu?..”

Hiç unutmuyorum. Üniversitede felsefe profesörü bir tanıdığım vardı. Evlendi, çocuğu olmuyor diye geldi beni buldu. Ben de şaşırdım. Mehmed Zahid Kotku Hocamız’ı duymuş: “—Acaba dua etse işte benim çocuğum olur mu?” diyor.

Demek ki, başı sıkışanların hepsi sonunda Allah diyorlar. Günahkâr da olsa Allah’ı unutup keyfine, zevkine göre, hayatını vur patlasın çal oynasın geçiren bir insan bile olsa, o da dua ediyor.

(*Ve izâ deàhü'l-fâcirü*) “Bir fâcir kimse dua ettiği zaman, (*kàle: Yâ cibrîlü, ıkdî hâcete*) Allah-u Teàlâ Hazretleri der ki: Ey Cebrâil, istediğini ver! (*İnnî lâ uhibbu en esmea savtehû*) Onun sesini duymak istemiyorum, bir daha bana dua etmesin!”

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Tercümede kendim bir iki kelime ilave ettim:

“—Allah’ın mü’min kulu dua ettiği zaman Allah, Cebrail AS’a, ‘Onun duasına icabet etme! Onun duasını hemen cevaplandırma!’ der. “Hemen” kelimesini ekledim. Neden?

Onu ben ekledim ama mâna öyle olduğu için ekledim. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’ân-ı Kerîm’de vaad etmiş:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ve kâle rabbükümü’d’ünî estecib leküm*)
“Rabbiniz şöyle buyurdu: Ey kullarım, bana dua edin; ben duanıza mutlaka karşılık veririm, duanızı kabul ederim!” (Mü’min, 40/60)

Başka hadîs-i şerîflerden de biliyoruz; kul dua etti mi Allah onun duasını mutlaka karşılıyor. Ya dünyada ya âhirette sevindireceği çok büyük mükâfatı veriyor.

Bunu biliyoruz ya, o zaman buradaki mânaya ne dememiz lazım:

“—Biraz oyala yâ Cebrail, kula hemen istediğini verme de biraz dua etsin. Allah seviyor.”

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Buradan ne çıkıyor? Bazısı der ki:

“—Ben dua ettim de, oldu da, olmadı da...”

Tabii bu çeşit yorumlar doğru değil, olup olmadığını sen bilemezsin! Belli olmaz. Bazen olur da olduğunu bile insan anlayamaz; sessiz sedasız olur, davul zurnayla olmaz. Yavaş bir

şekilde olur. Olmadı filan deme, bak Allah senin duanı seviyor da Cebrail'e diyor ki:

“—Biraz ağırdan al, çünkü ben onun sesini seviyorum. Biraz yalvarsın, hoşuma gidiyor. O kulumu seviyorum, sesini duymayı, dua etmesini seviyorum!” der.

Sevildiğinizi bilin, hemen kaş yapıp yüz buruşturup da; “Dua ettik de olmadı!..” diye yanlış bir hükme varmayın. Evet, dünyada Allah'ın günahkâr, kâfir, fâsık, fâcir kulları, çeşitli kullar çeşitli nimetlere sahip olabiliyor.

Demek ki Allah, onlar dua ettiği zaman veriyor. Evet, o da Allah'tan bir şey ister. Allah da ona; “Tamam, Cebrail ver şuna!” diye verir. Neden?

Onun kendisine el açıp dua etmesini sevmiyor. Onu sevmiyor, sesini de sevmiyor. Sesini ağzına tıkmak için; “Ver de bir an evvel sesi kesilsin, ver!” diye buyurur. Bunu bileceğiz.

“—Yahu falanca adam namaz kılmaz, oruç tutmaz; yine de nelere nelere sahip oluyor. Ben her gün namaz kılıyorum, ibadetlerimi yapıyorum, Allah'ın emrini tutuyorum, Hocaefendimiz ne söylediye yerine getiriyorum da oldu da olmadı da...” filan deme.

İşin perde arkasında başka sırları var. Allah-u Teâlâ Hazretleri mü'min kulun duasını seviyor.

Dünyada da öteki fâsık, fâcir kullarının eline bir şey geçmesi de çok mühim değil. Onları kıskanma, onlara imrenme! Kâfirlere en fazlasını vermiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri isteseydi bize evler verirdi, köşkler verirdi;

köşklerin köşelerini, çatılarını, altından, gümüşten yapardı. Buna kâdir!

“—Dünyanın Allah indinde bir kıymeti olsaydı kâfire bir içim su vermezdi!”

Dünya dâr-ı imtihan olduğundan veriyor. Onun nimete sahip olmasından aldanma, onu iyi bir insan sanma. Sen dua ettiğin zaman hemen, “Benim istediğim olmadı.” diye de sabırsızlık gösterme! Bu hadîs-i şerîften bunu anlıyoruz.

Aziz ve sevgili kardeşlerim!

(*Feinnî uhibbu en esmea savtehû*) Allah; “Mü’min kulunun sesini, duasını, münâcâtını duymayı seviyorum!” diyor.

O zaman ne yapacağız?

Çok zikredeceğiz, çok “Yâ Rabbi!” diyeceğiz, çok münâcât edeceğiz, çok el açacağız, yalvaracağız, gözyaşı dökeceğiz; Allah seviyor, o zaman seviyor. Mü’minin kendisine yönelmesini seviyor.

Onun için ağzı dualı olun. Duayı ihmal etmeyin. Gününüzün bir vaktini, bazı vakitlerini duaya ayırın, münâcâta vakit ayırın, Allah’a el açmaya vakit ayırın. Bazen Peygamber Efendimiz elini açıp öyle dua ederdi ki, üstündeki örtüsü omzundan aşağıya dökülürdü, o kadar candan dua ederdi.

Dua çok kıymetli bir ibadettir!

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:²

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.76, no:1479; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.211, no:2969; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1258, no:3828; Ah-

الدُّعَاءُ هُوَ الْإِبَادَةُ

(حم. ش. خ. في الأدب، ت. حسن صحيح، ن. ه. حب. ك. هب. عن النعمان بن بشير؛ ع. ض. عن البراء)

(*Ed-duàü hüve'l-ibâdetü*) “Dua ibadetin ta kendisidir.”

Duanın çok kıymetli olduğunu, duanın karşılığının verildiğini bilin. Çok dua edin, vakit ayırın!

Günde en aşağı üç defa —aradaki fasıllar hariç— yemek yemeye vakit ayırıyor musun?

Çaylar, çayın yanında pastalar, börekler, çörekler, yağlılar, tatlılar, tuzlular... Ekşiler, turşular... Onlar hariç kendimizi günde üç öğün alıştırmışız, ha babam ye! Boyuna lup lup atıştırıyoruz, buna alışmışız. Yemek yemek günde ayırdığın bir faaliyet. Saatlerinin bazısını ona ayırıyorsun.

Başka? Uykuya zaman ayırıyor musun?

El-hamdü lillah yan gelip yatmakta bir taneyiz. İnsan sırtüstü veya yan üstü, bol bol keyfine, rahatına bakar.

med ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.267, no:18378; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.249, no:714; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.667, no:1802; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.208, no:1041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.37, no:1105; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.450, no:11464; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.21, no:29167; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.485, no:3243; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.108, no:801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.492; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.51, no:29; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.74; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.279, no:6719; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.307, no:7081; Ubû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.120; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.62, no:3113, 3151; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.403, no:1295; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.3, no:12416.

Şehirlerde yaz geldi mi adam kalmıyor veyahut tam adamlar kalıyor da adam olmayanlar bir yerlere, plajlara gidiyor. Tabii gidenlerin de iyisi vardır, kalanların da kötüsü vardır; hepsini umumî söylemiyorum ama ekseriyet keyfine, zevkine gidiyor. Peki, gitsin de dur bakalım bir soralım:

“—Nereye gidiyorsun, nereye gittin?”

“—Ayvalık’a gittim de, İzmir’e gittim de, Bodrum’a, Marmaris’e gittim de...”

“—Anlat bakalım, günün nasıl geçti, gittiğin yerde cami var mıydı?”

“—Yok hocam, deniz kenarında kampın olduğu yerde cami olur mu?”

“—Beş vakit ezandan mahrum kaldın, cemaatten mahrum kaldın!”

“—Ne yapalım; hanım, çoluk çocuk gezmeyi tozmayı istiyor.”

Yazın kamping; *camping* dersek olmaz, Türkçeleştirmek için kamping diyeceğiz. O da Türkçe değil, en iyisi hiçbir şey demeyelim!

Deniz kenarlarında namazsız niyazsız, ibadetsiz... Söyle bakalım, geveleme:

“—Hanımın örtülü mü değil mi, kızın örtülü mü değil mi? Sen örtülü müsün değil misin? Hanefî mezhebine göre dizin altından, diz kapağının yuvarlak kısmının altından göbeğe kadar örtünmesi farz değil mi?”

“—Farz!”

Sor bakalım:

“—Denize girdin mi?”

“—Girdim.”

“—Nasıl giyindin?”

Haşema çıktı. *Haşema; hakiki şeriat mayosu*, dizin altında. Şort ise dizin iki parmak üstünde; Hanefî mezhebine göre haram olduğunu gösteriyor. Slip ise; üçgen şeyler, arkasından etleri butları, çukurları çıkıntıları, her şeyi meydanda. Böyle giyinirsen daha beter, hanım açıldıysa daha beter!

“—Eyvah, sen haram yerlerini gösterdin. Haram yerlerini, kendini, her şeyini açtın. Namazsız niyazsız bir yere gittin!.. Çevrendeki insanlar kimlerdi, anlat bakalım. Yanındaki çadırda veya köşkte, öbür tarafta kim vardı?”

“—Hocam onlar falancadan filanca kimseler...”

“—Nasıl insanlardı?”

“—Namazsız niyazsız, oruçsuz, abdestsiz, açık saçık, çalgı, içki, oyun, tavla, kumar, poker... hepsi vardı. Hanımları açık giriyorlardı.”

“—Onları gördün mü?”

“—Gördüm.”

“—Ondan günaha girdin, onlarla oturup oyun oynadıysan günaha girdin...”

Allah’tan hiç korkmadan, akıbetinde hesaba çekileceğini düşünmeden herkes günahlara gidiyor. Şehirler boşalıyor. Ankara’da insan kalmıyor.

Ne zamana kadar? Okullar açılıncaya kadar!

Eylül’de okullar açılıncaya kadar deniz kenarları karınca düğünü gibi kaynıyor. Denize iğne atsan suya düşmez; bir insanın başına, omzuna düşer, o kadar kalabalık.

Ona vakit ayırıyorsun, uykuya vakit ayırıyorsun, yemeğe vakit ayırıyorsun... Asıl vakit ayırman gereken şey neydi?

Sen imtihan için dünyaya gelmiştin. İbadete vakit ayıracaktın, hayra hasenâta vakit ayıracaktın, ahiretinde yüzünü güldürecek işler yapmaya vakit ayıracaktın. Sen çok boş vakit geçiriyorsun!

“—Hocam, ben onlardan değilim. Bu dediklerinin hiç birisini ben yapmadım, el-hamdü lillâh. Gezmeye filan gittik ama biz öyle o günahları filan işlemeyecek kadar şuurluyuz...”

Tamam, sen vaktini güzel geçiren bir müslüman vaktinin içine bir de dua ve münâcât zamanı ayır.

Ayırmış mı? Değil, ayırmış değil. O zaman gece saat ikide mi olur, gündüz şu vakitte mi olur...

Gündüzün başlangıç zamanı, güneşin doğduğu zamanlar sevaptır; güneşin batacağı, ikindiden sonraki zamanlar çok bereketli zamanlardır. Gecenin üçte biri, üçte ikisi, yarısı geçtikten sonraki seher vakitleri, sahur vakitleri çok sevaplıdır. İşte öyle vakitlerde, sen madem iyi müslümansın, Rabbine münâcât için bir zaman ayır. Rabbin dua etmeni, münâcât etmeni seviyor, dua eyle. Mü’minlere dua eyle, kendine dua eyle, ana babana, kardeşlerine, senden dua isteyen kimselere güzel güzel dualar et. Çünkü

Allah mü'minin el açıp kendisine münâcât etmesini, yalvarmasını yakarmasını, sesini seviyor, dua etmesini seviyor. Bunu aklınızdan çıkartmayın!

Kimisi namazı kılıyor, “*Es-selâmu aleyküm ve rahmetullâh... Es-selâmu aleyküm ve rahmetullâh...*” diyor, kalkıp gidiyor.

Namaz kıldın, güzel. Namazı kıldın, borç boynundan düştü. Mübarek biraz da kalsaydın, dua etseydin, tesbihleri çekseydin...

Tesbihler sünnet, Peygamber Efendimiz yapmış, dua böyle güzel bir şey!

Namaz dört dakika, buna dört dakika da tesbihi ekle ne olur? Hacı emmi, dışarı çıkınca ne yapıyorsun?

Kamuran İnan bir kitap yazmış, orada bir güzel cümle vardı:

“—Biz Türk milleti olarak deli gibi 180-200 km süratle gideriz. Trafik alt üst oluyor, kırmızıda geçeriz; ben de geçiyorum, Allah affetsin; sizi suçlamıyorum, huyumuz böyle! Son süratle gideriz, ondan sonra arabayı park ederiz; kahvede akşama kadar vakit öldürürüz!”

O zaman hızlı gitmeseydin, madem mühim bir işin yok! Huyumuz böyle! Bunları değiştirmemiz, güzel işlere zaman ayırmamız lazım. Hatta nasihat olarak söylüyoruz da uygulaması zor:

النَّصِيحَةُ سَهْلٌ، وَالْمُشْكِلُ كُلُّ قَبُولِهَا.

(*En-nasîhatü sehlün, ve'l-müşkilü kabûlühâ*)

“Nasihat etmek kolaydır, yapmak zordur. Yâni, nasihati kabul etmek zordur.”

Hayatımızın bir saniyesini bile verimsiz, boş geçirmemiz lazım. Neden?

Her saniyenin hesabı sorulacak da ondan! Allah;

“—Ömrünü nerde ifna ettin, geçirdin, harcadın, bitirdin?” diye soracak. “Paranı nereden kazandın, nerede harcadın? Gençliğini nerede geçirdin? Sıhhatli sağlıklıyken âfiyetliyken ne yaptın?” diye soracak, hepsinin hesabı var.

Nimetlerden sorgu sual olacak: Baklava börek yedin, kaymak yedin, üzüm yedin, muz, elma yedin, ayvayı yedin; bunların hepsinin hesabı sorulacak! Onun için bir saniyesini bile boş geçirmemesi lazım.

Müslümanın bir saniyeyi bile boş geçirmemesi lazım. İnşaaallah öyle olmaya çalışalım!

Zamanımızın bir bölümünde de Rabbimize, Mevlâmıza âşıkane, sadıkane; acizane, fakirane, kulca, güzel tazarru ve niyaz edelim. Dertleşelim, dertlerimizi açalım, işimizi söyleyelim; “Şu sıkıntım var yâ Rabbi, sen yardım et! Falanca kardeşimin başı dertte, çok acıyorum, filanca millete acıyorum, yazık!..” diyelim.

Kuzey Irak’ta kardeş kardeşi vuruyor. Kim kimi kışkırtıyor?

Bir taraf bir tarafa, bir taraf öbür tarafa silah veriyor. Türkiye’nin içinde kardeş kardeşi vuruyor. Bizim zavallı masum, başımızın tacı Mehmetçiklerimiz pusuya düşürülüyor. 15-16 yaşındaki çocuklar terörist olmuş; o onu vuruyor,

o onu vuruyor. O da bu vatanın evladı, ötekisi de! Buralar hepimizin malıydı; herkesin de köyü belli, yeri yurdu belli. Kimse kimsenin yerini almış değil. Bir tahrik, bir gürültü patırtı gidiyor.

Dua edecek çok şeyler var:

Yurt dışında düşmanlar var; Yunanlı tutmuş, uzaktan, durup dururken iki erimizi kalaşnikofla şehid etmiş. “Türk’ün kanını içeceğiz!” diye and içiyorlar. Biz de millet olarak plajlarda, kumarhanelerde, barlarda, pavyonlarda, çok kusurlu, günahlı, boş, fuzuli vakit geçiriyoruz. “Ben geçirmiyorum.” diyebilirsiniz ama geçirilmesini de engelleyecek bir hizmet, çalışma, gayret içinde olmamız lazım.

Muhakkak içinizde yıllardan beri bu vaazları, hadisleri dinlemeye gelen vardır. Herkes kendi kendisine sormalı:

“—Ben kendim iyi müslüman olabildim mi? Başkalarına iyilik yapabiliyor muyum? Vücudum, hayatım, şahsım, kimliğim,

varlığım başkasına fayda sağlıyor mu sağlamıyor mu?..” Soralım:

“—Ne işe yarıyorum? Parazit miyim, asalak mıyım, onun bunun sırtından geçinen miyim? Anama babama yük müyüm, aileme yüzkarası mıyım? Yoksa hayırlı işler yapıyorum da elhamdülillah hayırdan hayra koşuyor muyum?..”

Bunları hep soralım, muhasebemizi yapalım. Zararın neresinden dönülürse kârdır, dönelim. Allah’ın iyi kulu olalım, ümmete faydalı insan olalım.

b. Hesap Günü İnsanların Terlemesi

Aziz, sevgili ve değerli kardeşlerim!

Ebû Hüreyre RA'dan İmam Müslim Hazretleri'nin —Buhârî gibi kıymetli bir hadîs alimi— rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf.

Peygamber Efendimiz (*salla'llahu aleyhi ve âlihî ve selleme teslîman kesirâ*) diyor ki:³

إِنَّ الَّ عَرَقَ يَوْمَ الَّ قِيَامَةِ لَيَذْهَبُ فِي الْأَرْضِ
سَبْعَ عَيْنَ بَاعًا وَإِنَّهُ لَيُبْلَغُ إِلَى أَفْ وَاهِ النَّاسِ
أَوْ إِلَى آذَانِهِمْ

(م. عن أبي هريرة)

RE. 100/2 (*Inne'l-araka yevme'l-kıyâmeti leyezhebû fi'l-ardi seb'îne bâan, ve innehû leyebluğu ilâ efvâhi'n-nâsi, ev ilâ âzânihim.*)

“Kıyamet gününde ter, yeri 70 kulaç aşağı kadar ıslatacak, aşağıya geçecek ve orayı ıslatıp birikecek. (*Ve innehû leyebluğu ilâ efvâhi'n-nâsi*) İnsanların ağızlarına kadar, (*ev ilâ âzânihim.*) veya kulakları hizasına kadar yükselecek!”

Sel mi geliyor, ne yükselecek? Ter yükselecek.

“Terleme, ter boşalması yüzünden yerin 70 kulaç altına kadar yer ıslanacak, ter aşağı

³ Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.21, no:5107; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.418, no:9416;

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.358, no:38927; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.401, no:6558.

kadar geçecek. Birikecek, insanların ağızlarına ve kulakları hizasına kadar gelecek!” buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfte.

İnsan niye terler? Korkudan, endişeden terler.

Kıyamet günü ne olacak? Bütün insanlar Arasat Meydanı denilen muazzam bir meydanda toplanacaklar. Çırılçıplak; ayak çıplak, baş çıplak toplanacaklar. Kimsenin kimseye bakacak hâli kalmayacak. Muazzam bir kalabalık; güneş tepelerine yaklaştırılacak, sıcaktan beyinleri kaynayacak. Sıcaktan terleyecekler.

Sonra muhakeme olunacağız. Mahkeme-i kübrâ-da hesaba çekileceğiz; hayatımızın her anından hesap vereceğiz, defter-i âmâllerimiz açılacak. Dünyada işlediklerimiz ortaya dökülecek, günahlara ceza verilecek; sevaplı işlerin hesabı bir yerde birikecek, mizanda teraziyle tartılacak.

Kıyamet günü mizan var, ölçme var, terazi var, amellerin tartılması var.

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ

(الاعراف:٨)

(*Ve'l-veznü yevme izini'l-hakku*) “O gün Rahmân’ın; kulların amellerini, sevaplarını, günahlarını tartması haktır.” (A’raf, 7/8)

Allah-u Teâlâ Hazretleri kulların iyiliklerini kötülüklerini tartacak, adalet-i ilâhiye ile suçlular suçsuzlardan ayrılacak!

Hak edememişlerse bile Allah’ın lütfuyla,

keremiyle, ihsanıyla iyiler cennete girecek. Ama insanlar ter dökcek. Hem dünyada yaptıklarını bir bir hatırlayacak, eyvah diye oradan ter dökcek hem izdihamdan çok sıkışık olduğu için ter dökcek, hem de güneş tepesine yaklaştırıldığı için ter dökcek!

İnsan dünyada sıcaktan ter döker. Hamama giren terler, diyoruz. Dünyada sıcaktan terler. Bir de terlenecek hiçbir şey olmasa bile birisi onu karşısına alıp hesaba çekti mi terler.

Doktorun birisi imtihan odasına girmiş. Hocaları soruyor, sigaya çekiyorlar. Demişler ki;

“—Bir hastaya şu durum olursa ne yaparsın, nasıl tedavi edersin?”

“—Terletirim.”

O devrin tedavilerinden birisi hastayı terletmek.

“—Nasıl terletirsin?”

“—Şöyle yaparım terletirim, böyle yaparım terletirim...”

“—Daha başka nasıl yaparsın?”

“—Şöyle yaparım, böyle yaparım terletirim...”

“—Daha başka, daha başka?..”

İmtihana giren öğrenci en sonunda dayanamamış:

“—Hocam, bütün bu yaptığım tedbirlerden sonra da hâlâ terlemezse, sizin karşınıza getirip imtihan ettiririm, o zaman terletirim. Siz beni çok terlettiniz.” demiş.

İnsan imtihanda terler, mahkemede terler,

korkulu bir şey gördüğü zaman birden ter basar. Korkudan terler, sıkışıklıktan terler. Korku var, izdiham var...

İnsan bir odaya elli kişi girer de kapılar pencereler kapalı olursa ne olur? Terler, ceketinin üstüne ter çıkar.

Mehmed Zahid Kotku Hocamız vefat etmeden önce, senenin son aylarında bütün yaşam tarzı, âdetlerini değiştirdi. Hocamız Rh.A. ahirete göçmeye hazırlık yapıyordu. Son Ramazanında her gün ikindi namazından sonra karşıdaki evinin salonuna herkesi alırdı, orası izdihamlı dolardı. Zikir yaptırdı. Zikrin en ileri dervişlere tarif edilen şekliyle beraber hepsini yaptırdı. Herkese de, “Bundan sonra siz de yapın!” diye müsaade, icazet ve izin verirdi. İnsanlar oradan çıktığı zaman, ceketleri bile ıslanmış olurdu. Ter, ceketinin bile üstüne çıkardı.

İzdihamdan ter olur, imtihandan, korkudan, sıcaktan, güneşten ter olur... Ahirette, mahşer yerinde, kıyamet gününde de insanlar terleyecekler.

Ne kadar terleyecekler? Peygamber Efendimiz böyle anlatıyor. Arapça’da *bâ’* ne demek? Be, elif, ayın; *bâ’*... Bir kulaç demek.

“—Yetmiş kulaç aşağı doğru ter ıslatacak ve daha da yükselecek; ağızlarına, kulakları hizasına kadar dizleri göbekleri ter içinde kalacak!”

Herkes aynı mı olacak?

Herkes aynı durumda olmayacak. Sadaka verenlerin, hayır yapanların hayrı, sadakası

başının üstünde gölge yapacak. Güneşin sıcaklığı onu terletmeyecek.

Başka, daha iyileri var mı?

Allah cümlemizi, cümlenizi o en iyilerden eylesin... Bazı kimseler Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde nurdan minberlere oturacaklar. Mahşer halkı, Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde oturanlara bizim dünyadaki insanların yıldızları seyrettiği gibi bakacaklar. Mahşer halkı o mübarek insanlara, bizim yıldızları seyrettiğimiz gibi başlarını kaldırıp bakacak. Onlar orada nurdan minberlere, koltuklara, tahtlara oturmuşlar. Yüzleri nur, elbiseleri nur... Arşın gölgesinde güneş yok, tehlike yok; böyle ikram görüyorlar. “—Bunlar peygamberlerle şehidler mi?” Peygamber ve şehidler orada olacak ama peygamber ve şehid olmadığı halde orada olanlar da olacak.

c. Arş'ın Gölgesinde Gölgeleenecek Kimseler

Bunların hakkında hadîs-i şerîfler var. Buhârî’de, Müslim’de ve diğer kaynaklarda Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:⁴

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.234, no:629; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.715, no:1031; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.598, no:2391; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.222, no:5380; İmam Mâlik, *Muvatta’* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.952, no:1709; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.439, no:9663; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.185, no:358; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.338, no:4486; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.251, no:6324; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.405, no:549; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VIII, s.16424; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.461, no:5921; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.47, no:80; Ebû Hüreyre RA’dan.

سَبَّ عَةً يُظِلُّهُمْ اللهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ :
إِمَامٌ عَادِلٌ؛ وَشَابٌ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ؛
وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ؛ وَرَجُلٌ تَحَابَّبًا فِي
اللهِ، اجْتَمَعَ عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ؛ وَرَجُلٌ دَعَتْهُ
أَمْرًا رَأَتْهُ ذَاتُ حُسْنٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللهُ
وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا

حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ؛ وَرَجُلٌ ذَكَرَ
اللهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَنْ نَاحِيَّتِهِ

(بخ. م. ت. ن. حم. عن أبي هريرة)

(Seb'atün yuzillühümü'llàhu fî zıllihî, yevme lâ zılle illâ zıllühû) “Yedi sınıf insan vardır ki, Allah-u Teâlâ onları, hiçbir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde, Arş'ın gölgesinde gölgelendirir. Kim bunlar:

1. (İmâmün âdilün) Adaletli idareci.
2. (Ve şâbbün neşee fî ibâdeti'llâhi azze ve celle) Allah'a ibadet eden büyüme çağındaki genç.
3. (Ve racülün kalbühû muallakun bi'l-mesâcid) Akli mescide takılı, gönlü mescide bağlı olan, ibadet ehli adam.
4. (Ve racülâni tehâbbâ fi'llâhi, ictemea ileyhi ve teferraka ileyhi) Allah için birbirini seven,

bu uğurda bir araya gelip, bu sevgi ile ayrılan iki kimse.

5. (*Ve racülün deathü'mraetün zâte hüsnin ve cemâlin, fekâle: Innî ehâfu'llâh*) Mevkî sahibi olan güzel bir kadın tarafından birlikte olmaya çağırıldığı halde, 'Ben Allah'tan korkarım!' cevabı ile karşılık veren kimse.

6. (*Ve racülün tesaddaka bi-sadakatin feehfâhâ hattâ lâ ta'leme şimâluhû mâ tünfiku yemînühû*) Sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizli sadaka veren kimse;

7. (*Ve racülün zekera'llâhe hàliyen fefâdat aynâhü.*) Tenha yerde Allah'ı zikrederek gözyaşı döken kimse.”

Onlardan bir kısmı, birbirini Allah için seven, birbirleriyle muhabbet eden, birbirlerini Allah rızası için kardeş edinmiş olanlar, ihvan olanlar, has kardeş olanlar. Bizim kardeşliğimiz ondan...

Biz niye birbirimizin ihvanıyız, kardeşiyiz? Niye ben derse başlarken size hitaben (*fa'lemû eyyühe'l-ihvân*) diyorum, “Bilin ki ey ihvanım! “ diye başlıyorum. Neden?

Biz ihvanız. İnsanlar birbiriyle ihvan oldu mu, kardeş oldu mu,

Allah onları Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgelenecek.

Bir başka zümre; tenhalarda Allah'ı zikredip, “Allah Allah” deyip gözlerinden yaşlar dökülen kimseler, bi-gayr-i hisab cennete girecekler, Arş'ın gölgesinde gölgelenecekler. Yâni erbab-ı zikir...

Neden zikir yapıyoruz?

“—Öyle olalım.” diye.

Neden birbirimizle ihvan olmuşuz, kardeş olmuşuz?

“—Öyle olalım.” diye.

Diğer bir grup; mescidlere aklı takılı olup da hep namaz kıldığında, tekrar namaz kılincaya kadar mescide gitmek isteyen insanlar... Niye mescidleri dolduruyoruz?

“—Öyle olalım.” diye.

Onlardan bir kısmı, çocukluğundan beri İslâm’a uygun yaşayarak yetişmiş Müslümanlar...

Onun için çocuklarınızı haylaz yetiştirmeyin, küçüklüğünden beri namazlı niyazlı yetiştirin. Ben şimdi çocukları teşvik ediyorum, şaka yapıyorum.

Ortaçağ bitti, Yeniçağ bitti, Yakın çağ geldi gibi...

“—Takke devri bitti, sarık devri başladı!” diyorum.

Büyükler sarık sarıyorlar, minik çocuklar da de iki karış veya iki buçuk, üç karış sarık sarıyor, şahane oluyor. Arkadaşlar birkaç tanesinin resmini alsınlar, mecmualarımıza bastırsınlar. Molla sarığı gibi sarıyorlar, camiye geliyorlar.

Çocuk bana sarığını göstermek için uykudan fedakârlık yapıyor. Teşvik var ya, aferin diyorum ya; çocuk kendi sarığını göstermek için erken saatte, bazılarının kalkamadığı saatte camiye geliyor. Yanıma yanıma geliyor, elimi öpüyor;

“—Aferin, sarığın çok güzel!” filan diyorum.

Neden? Çocuğu küçükten müslüman olarak yetiştirirsen, Arş’ın gölgesinde gölgelenecek. Sonradan olma gibi olmaz. Evvelden böyle müslüman yetişirse sonradan;

“—Hocam, ben çok kötülükler yapmıştım da tövbekâr oldum.” diyen gibi olmaz.

Çocukluğundan beri iyi yetişenler Arş’ın gölgesinde gölgelenecek.

Sonra? Devleti adaletle, insafla, güzel idare eden yöneticiler Arş’ın gölgesinde gölgelenecek.

Kim gibi? Hz. Ömer gibi, ümmete güzel hizmet eden Ömer b. Abdülaziz gibi, bizim eski tarihimizin mübarek kahraman idarecileri, devlet başkanları, hükümdarları gibi... Mü’min, ihlâslı ve hizmeti güzel!

Sonra? İbadete düşkün insanlar!

Aklı fikri namazda, hiçbir namazı kaçırmıyor. Bir namazı kılıp tekrar o namaza gelinceye kadar aklı camide kalıyor, ibadette müdavim. Böyle insanlar Arş’ın gölgesinde gölgelenecek.

Sonra?

Kendisinin karşısına kötülük yapma imkânı çıktığı zaman; flört imkânı, keyif imkânı, bar pavyon, kadın kız, eğlence zurna davul, keyif safâ, fuhşiyat imkânı çıktığı zaman;

“—Ben Allah’tan korkarım!” deyip sakınanlar Arş’ın gölgesinde gölgelenir! Nefsi istese bile! Hani insanların kuvvetli istekleri, içlerinde içgüdüleri vardır; arzuları vardır. Allah’tan

korkup da harama, günaha el uzatmayan, kuşak
çözmeyen Arş'ın gölgesinde gölgelenir!

Sonra? Verdiği sadakayı gösterişsiz, kimseye
göstermeden hatta sağ elinin verdiğini sol eli
duymayacak gibi gizli veren insanlar.

Namuslu, dürüst, sağlam tüccarlar; ölçüde, tar-
tıda hile yapmamış, topluma faydalı malları ge-
tirmiş, satmış tüccarlar!

Bunlar Arş'ın gölgesinde gölgelenecek. Bunların
hangisine girebilirsiniz, hesaplayın. Çocukları-
nızı da buna göre yetiştirmeye gayret edin!

İhvân olmaktan, birbirinizle kardeş olmaktan,
birbirimizi sevmekten Arş'ın gölgesinde gölge-
lenebiliriz. Tesbihten, elimizde tesbih olma-
sından, geceleri tesbih çekmemizden, secca-
demizde tesbih çekerken ağlamamızdan böyle
olabiliriz. Camilere, ibadetlere müdavemeti-
mizden Arş'ın gölgesinde gölgelenebiliriz...

Düşünün, artık nereden olursa; kendinizi mah-
şer gününün sıkıntılarından, terlemelerinden,
izdihamından korumaya çalışın!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Dikkat edin! Dünya hayatı imtihandır, imtihanda
da insanın karşısına aklını çeलेcek, nefsini
kabartacak, Allah'a isyan ettirecek şeyler
gelebilir.

Ne yapacak? Harama dur diyebilecek, sevaplı
işleri yapmakta da aşk ile şevk ile gayretli
olacak. Bunlar bazen zor geliyor, insan yapmak
istemiyor. O yapmak istemeyen insanın nefsi...
Nefsini yeneceksin, nefsin istemese bile

yapacaksın. Nefsin bazı şeyleri istese bile vermeyeceksin, yapmayacaksın. Neden?

إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي

(يوسف: ٥٣)

(İnne'n-nefse leemmâretün bi's-sûi illâ mâ rahime rabbî) “Nefis insana olanca şiddetiyle kötülüğü emreder, ancak Mevlâ'nın rahmetiyle lütfedip korudukları müstesna...” (Yusuf, 12/53)

Kötü şeyler ister; eğlence ister, keyif ister, zevk ister, içki ister, kumar ister, rahat ister, kadın kız ister, para ister, mevki makam ister... ister de ister. Hevâ-yı nefis, şehvât-i nefsâniye bitmez. Bir defa versen yine ister, bir daha versen yine ister; arkası gelir. Onun için Kur'ân-ı Kerîm;

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

(الشَّمْسُ: ١٠-٩)

(Kad efleha men zekkâhâ. Ve kad hâbe men dessâhâ.) [Nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu kötülüklere gömen de ziyan etmiştir.] (Şems, 91/ 9-10) buyuruyor.

“—Nefsine hâkim olan kurtulacak, nefesine esir olan helâk olacak!” diyor. Nefsi yenmek lazım!

Bizim bu yolumuz nedir? Bu cami cemaatinin yolu, bizim Mehmed Zahid Kotku Hocamız'dan aldığımız yolumuz ne?

Nefsi yenmek, nefsi terbiye etmek yoludur. Nefsi adam etmek, tezkiye etmek, tertemiz eylemek yoludur.

Nefis terbiye olur mu?

Olur. Kirli bir insanın yıkandığı, hamama girip keselendiği, güzel elbiseler giydiği zaman pırıl pırıl bir insan olduğu gibi; insan da nefsini terbiye ede ede insan-ı kâmil olur. Meleklerden üstün bir insan hâline gelir. Bu çalışmayı yapmak lazım.

Tarikata girmek yetmez, tarikatta ilerlemek lazım. Tesbih çekmek yetmez, öteki tasavvufî vazifeleri yapıp insan-ı kâmil olmaya çalışmak lazım. Kötü huylar varken, insan Allah'ın sevdiği kul olamaz! Kötü huyları atmak, tasfiye etmek lazım; iyi huyları almak, iyi huylarla bezenmek lazım.

—”Kötü huylar nelerdir, iyi huylar nelerdir?” Mübarekler, Allah'ın mübarek kulları; bir liste yapın:

—”İyi huylar şunlardır: bir, iki, üç... Kötü huylar şunlardır...”

Sevaplı ibadetler şunlardır, bir liste yapın; günahlar şunlardır, bir liste yapın!

Birkaç haftadan beri demedim mi, var mı içinizde yapan? Bir parmak kaldırsın, el kaldırsın da el-hamdü lillâh nasihatim tutuluyor, diye sevineyim. 4-5 kişi gördüm, tamam. Hepiniz yapın. Sevap kazanacak işlerin listesini yapın, günahların listesini yapın! Hem kendiniz öğrenin hem de çoluğunuza çocuğunuza öğretin. İyi

huyların listesini yapın, kötü huyların listesini yapın! Bunları da hem kendiniz öğrenin hem çocuklarınıza öğretin.

Böyle olursa, dinlediğimizden ibret alırsak, bunları uygularsak kurtulabiliriz.

Arşın gölgesinde gölgelenemeyen insanlar ne olacak?

Aşağıda, sıkışıklıkta, güneş tepesinde olacak! O sıkışıklıkta olan insanların bazısının başına bulut gelecek, gölge yapacak.

O ne bulutu?

Dünyada yaptığı hayır, zekât, sadakalar gölge olacak. Demek ki cömert olacağız, hayır hasenât yapacağız, demek ki nerede mazlum, mağdur müslüman varsa arayacağız bulacağız.

Geçen hafta bir yere gittim. Orada çok sevdiğim, itimat ettiğim birileriyle konuştum. Dedim:

“—Buralarda biraz fakir fukara, yoksul, aciz naçiz var mı?”

15-20 kişi saydılar. Çok mağdur insan var. Bizim doktor kardeşlerimiz, Allah razı olsun, bir şehre gittiler, bir çalışma yaptılar. Allah rızası, mesleklerinin hayır yolunda kullanılması! Üç günlük çalışmalarında 1500 hasta muayene ettiler. Milyarlarca liralık ilaç dağıttılar. Bedava, parasız! Pahalı pahalı ilaçlar dağıttılar.

Halkı tanıyalım, dediler. Halkımız ne olmuş? Çürümüş.

Halkımız hapa alışmış. Hiç ummadığın yerde;

“—Şu ilaçları al hacı teyze...” filan demişlerse,

ihtiyar kadın: “—Doktor bey, bir de hapın var mı evladım?” diyormuş. Hapçılığa alışmış millet... Hapçılık bir hastalık. Bazı bölgelerde kahvede oyun oynarken bile, birbirlerine sigara ikram eder gibi, hap ikram ediyorlar.

“—Al bir hap.” Alıyor, ağzına atıyor.

Neden? Onunla kafasını buluyor. İçinde uyuşturucu var. Öyle hapları birbirlerine ikram ediyorlar. Hapçılık bir hastalıktır. Hapçılık, tıbbî bir hastalıktır. Bu benim zavallı ülkemin, milletimin insanları, fertleri sıhhatlerini kaybetmiş. Sigarayla ciğerleri kurum dolmuş, hapçılıkla sıhhatleri bozulmuş, kimsenin ilgilendiği yok! Sıhhatlerine, kendilerine önem verdikleri yok. Sağlıklarını bozan şeylerden kaçınmıyorlar vs. Onlara nasihat ederek doğru yola çekmeye çalışmak lazım!

Ahirette esaslı bir sorgu sual olduğunu hadîs-i şerîften anladık. Terleme olduğunu anladık. Sadaka verenler, saydığım insanlar Arş’ın gölgesinde gölgelenecek.

Öteki insanlar mahşer yerinde hesabı bekleyinceye kadar binlerce yıl bekleşecekler. Çok bekleşecekler, ondan sonra hesapları görülecek, hesapları görüldükten sonra tabii, kötüler cehenneme gidecek, iyiler cennete gidecek ama çok uzun zaman bekleşilecek.

Aziz ve sevgili kardeşlerim!

Onun için tedbir alın! Peygamber Efendimiz bunları bize tebliğ etmiş, biz de onun sözlerini sizlere naklediyoruz. Nasihatler hem sizedir hem bizedir. Hepimiz o korkulu günlerde, insanların

terlediği günlerde terlememek, Allah'ın sevdiği kul olmak için çalışmak zorundayız. Hayatımızı değerlendirmek zorundayız. Gafil olmamak, iyi müslüman olmak zorundayız.

d. Kıyamet Günü Zâlimler İşaretlenecek

Ebû Davud, Tirmizî, Müslim, Buhârî, İmâm Malik'te olan bir hadîs-i şerîf. Hadîs-i şerîfi Abdullah ibn-i Ömer RA, ikinci halife Hz. Ömer'in oğlu meşhur alim rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِنَّ أَلْ غَادِرَيْنِ صَبُّ لَهُ لَوَاءُ يَوْمَ أَلْ قِيَامَةِ، فَيُقَالُ:
!أَلَا هَذِهِ غَدْرَةٌ فُلَنْ بِنِ فُلَنْ

(مالك، حم. خ. م. د. ت. عن ابن عمر)

RE. 105/3 (*İnne'l-gadire yunsabu lehû livâün yevme'l-kıyâmeti, feyukâlû: Elâ hâzihî gadretü fülâni'bnü fülâni.*)

Gâdir; gadir yapan insan, gadreden insan, başkasını çiğneyen, hakkını elinden alan, bir başkasını ezen insan” demek.

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.156, no:5710; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.101, no:1507; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.395, no:2375; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.48, no:5088; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.159, no:16408; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.337, no:7342; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.207, no:6513; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.156, no:155; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.52; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XII, s.303, no:2664; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.224, no:8736; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.180; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.IV, s.183; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.517, no:7679; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.403, no:6565.

(*İnne'l-gadire yunsabu lehû livâün yev-me'l-kıyâmeti*) “Gadir yapan insan için kıyamet gününde başına özel bayrak dikilecek; (*feyukâ-lü: Elâ hâzihî gadretü fülâni’bnü fülâni*) ‘Bu, filanca oğlu falancanın gadretmesi işaretidir!’ denilecek.”

Suçlular, zalimler, gaddarlar nasıl olacak? İşaretlenecek, belli olacak. Başına bayrak dikilecek. O gadirleri, gaddarlıkları, zalimlikleri mahşer halkına işaretle belli edilecek. Tabii yaptıkları gadirlerin, zulümlerin, hesabını verecekler, cezasını çekecekler.

“Gaddar” kelimesini, “gadretmek” kelimesini, “zulüm” kelimesini biliyorsunuz. Mahşer gününde bunlar işaretlenecekler. Başlarına melekler tanısın da, alsınlar yakalasınlar da, mahşer halkına rezil olduktan sonra ne olacaksa olsun diye bayrak dikilecek. Zulüm bayrağı!

Araplar’da âdet varmış, bazı hususlarda bayrağı işaret olarak kullanıyorlar. Mesela içki satıcısı deveye, küple, tulumla içki satıyor. Adamları zehirliyor, para kazanıyor. Gayrimeşru bir para! Veya belli bir yeri, meyhanesi var; orada içki satıyor. İçki bittiği zaman; “İçkim bitti, artık gelmeyin!” diye bayrak çekermiş. Bayrak sallanıyor, işaret olurmuş. Bayrakla işaretleme âdet.

Onun için kıyamet gününde de zalimler bayrakla işaretlenecekler. Tabii büyük cezalara uğrayacaklar. Onu söylemiyor ama işaretlendikten sonra başlarına neler gelecekse gelecek.

e. Gazab ve Öfke Şeytandandır

Abdullah ibn-i Mes'ûd RA'dan gazapla ilgili iki hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِنَّ أَلْ غَضَبَ مِنَ الشَّيْ طَانِ، وَإِنَّ الشَّيْ طَانَ خُلِقَ
مِنَ النَّارِ، وَإِنَّمَا تُطْفَأُ النَّارُ

بِالْمَاءِ، فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ

حم. د. وابن أبي الدنيا في ذم الغضب، طب. عن عروة بن محمد بن عطية السعدي عن أبيه عن
(جده)

RE. 105/4 (*İnne'l-gadabe mine's-şeytani, ve inne's-şeytane hulika mine'n-nâri, ve innemâ tutfeü'n-nâru bi'l-mâi, feizâ gadıbe ehadüküm felyetevedda'.*) Gazap nedir? Türkçe'si: Öfke. Orta Asya'da öbke deniliyordu, bizim bu diyarlara gelince “b” harfi “fe”ye döndü. Gazap; öfke, kızmak, şiddetli kızmak demek. (*İnne'l-gadabe mine's-şeytani*) Şiddetli kırgınlık nedendir? “Şeytandan gelen bir şeydir, şeytanın

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.403, no:4152; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.226, no:18014; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X-VII, s.167, no:443; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.310, no:8291; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.289; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XX, s.34; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.II, s.605, no:1431; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.V, s.196, no:1331; Begavî, *Şerhü'sSünneh*, c.VI, s.364; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.25; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.772; Atıyye es-Sa'dî RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.113, no:4314; Hz. Muaviye ibn-i Ebû Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.520, no:7698; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VII, s.405, no:6567.

bir kışkırtmasıdır!” Şeytandan doğuyor, şeytan aşıyor. Şeytan insanı kızdırıyor. Buna benzer başka bir hadis hatırlıyor musunuz? Başka bir hadis-i şerifte:⁷

أَلْ عَجَلَةٌ مِنَ الشَّيْ طَانِ

(ت. طب. عد. عن سهل بن سعد؛ ع. هب. ق. عد. عن أنس)

(*El-aceletü mine’ş-şeytàn*) “Acele şeytandır.” buyruluyor.

İnsan hadisleri okudu mu kötü huyları öğrenmiş oluyor. Şeytandan gelen iki huyu söylemiş olduk. Birisi acele, şeytandan; gadap, öfke de şeytandan!

Peygamber Efendimiz çare söylüyor:

(*Ve inne’ş-şeytâne hulika mine’n-nâri*) “Şeytan ateşten yaratılmıştır. (*Ve innemâ tutfeu’n-nâru bi’l-mâi*) Sen biliyorsun ki, ateş yandığı zaman onu suyla söndürürsün, üstüne su döker öyle söndürürsün. Ateş suyla söndürülür.”

⁷ Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.VII, s.247, no:4256; Beyhakî, *Şuabü’l-l-man*, c.IV, s.89, no:4367; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.104, no:20057; Hâris, *Müsned*, c.III, s.387, no:857; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Fakîh ve’l-Mütefakkîh*, c.III, s.287, no:1159; Deylemî, *Müs-nedü’l-Firdevs*, c.II, s.78, no:2440; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.IV, s.151; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.310, no:2358; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.428, no:494; Ebû Hüreyre RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.367, no:2012; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.122, no:5702; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.VI, s.374; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.241, no:1076; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.343; Sehl ibn-i Sa’d RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.98, no:5674, 5675; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.56, no:1713; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.XI, s.42, no:10212 ve s.390, no:11041; RE. 197/7.

(Feizâ gadıbe ehadüküm fe'l-yetevedda')

“Sizden biriniz öfkelendiği zaman, gitsin abdest alsın!”

Abdest suyla alınıyor; elini yüzünü yıkıyor, ayağını yıkıyor. Öfkesi geçer.

Bundan sonraki hadîs-i şerîf de aynı konuyla ilgili olduğu için onu da okuyayım. Hakîm-i Tirmizî Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِنَّ أَلْ غَضَبَ مِيسَمٌ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ، يَضَعُهُ اللَّهُ عَلَى
نِيطِ أَحَدِهِمْ، إِلَّا

تَرَى أَنَّهُ إِذَا غَضِبَ أَحْمَرَّتْ عَيْنَاهُ، وَأَرَبَدَّ وَجْهُ
هُوَ وَإِنْ تَفَخَّتْ أَوْ دَاجَهُ

(الحكيم عن ابن مسعود)

RE. 105/5 (İnne'l-gadaba mîsemün min nâri cehenneme, yadauhu'llàhu alâ niyâti ehadihim, elâ terâ ennehû izâ gadıbe ihmerrat aynâhu, ve erbedde vechuhû, ve'ntefahte evdâcühû.)

(İnne'l-gadaba mîsemün min nâri cehenneme)
“Gazab, cehennem ateşinden bir alâmettir.
(Yadauhu'llàhu alâ niyâti ehadihim) Dağlama

⁸ Hakîm-i Tirmizî, Nevâdirü'l-Usûl, c.I, s.74; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.523, no:7717; Câmiü'l-Ehâdîs, c,VII, s.405, no:6568.

ile yapılan işaret gibi, Allah gazab edenlerin kalb damarları üzerine bu ateşten yapılmış damgayı vurmuştur. (*Elâ terâ ennehû izâ gadibe ihmerrat aynâhu, ve erbedde vechuhû, ve'ntefahte evdâcühû*) Görmüyor musun ki, gazaba gelince, insanın gözleri kanlanır, suratları kızarır ve damarları şişer.”

Sevgili kardeşlerim!

Demek ki öfke şeytandandır. Öfkenin şeytandan geldiğini bileceksiniz, öfkenize kapılmayacaksınız.

Nureddin Topçu bizim ihvânımızdandı. Abdülaziz Bekkine Hocamız’dan ders almış bir kimseydi, Abdülaziz Bekkine Hocamız’ın âşıkıydı. *Yarınki Türkiye* diye bir kitap yazdı. Felsefe öğretmeniydi. Müslüman olduğu için üniversitede doçentken ayrılmış veya kendisi isteğiyle ayrılmış ama herhalde iteklenmiş olsa gerek.

Doçentti, profesör olabilirdi, zaten meşhur bir kimseydi. Üniversitede hizmet görebilirdi, üniversitenin dışında hizmet görüyordu. Liselere felsefe derslerine, mantık, psikoloji derslerine —psikoloji değil— ruhiyat derslerine gidiyordu.

Psikoloji ne demek? Söylemesi bile bir acayip! *Ruhiyat*: Ruhla ilgili bilgiler... Rahmetli onlara gelirdi.

Yarınki Türkiye kitabında ne diyor?

“—Yarınki Türkiye’nin sahibi olacak mükemmel gençler sinirli adam olacak!”

Allah Allah! Yahu bak sen, bak hocanın dediğine; “Sinirli adam olsun!” diyor. Biz deriz ki;

“—Evladım, aman kızma, sakın ol!..” “—Hayır, sinirli olacak!”

Neden? Kötü bir şey gördüğü zaman sinirlenecek. Haksızlık gördüğü zaman, zulüm gördüğü zaman sinirlenecek, zalimin karşısına çıkacak.

“—Sen zalimsin, bunu bırak!” diyecek.

“—Bırakmıyorum.”

“—Bırakmıyor musun? Seni mendebur, seni hınzır, geliyorum şimdi yanına!..”

Gidecek! Geliyorum, demekle kalmayacak. Gidecek. Böyle insanlar kahramandır. Gazap duygusu insanı kahraman da yapan bir duygu. Onun için lüzumsuz değil!

Sakın ha! Allah’ın yarattığı her şeyde hikmet vardır! İnsanı kahraman yapan gazap duygusudur!

Gazap duygusu olmasa insan ne olur? Pısrık olur.

Moğol askeri gelmiş, —Moğollar o zaman putperest— İslâm âlemini istila etmiş. Şehirleri yakmış yıkmış. Harran şehrini Moğollar yıkıyor. Her tarafı yakmış yıkmış, Anadolu’ya gelmiş.

Tarih kitaplarında okudum. Hayret ediyorum, siz de hayret edeceksiniz. Yolda bir adama diyormuş ki;

“—Dur burada, dur burada.” Adam duruyormuş.

Herifin yanında kılıç yok, çakısı, bıçağı yok. Gidiyormuş kılıç alıyormuş, geliyormuş. O da orada duruyormuş! Gelip kesiyormuş.

Yahu kaç be adam! Allah Allah, fesubhanallâh! Kaç veya eline bir taş al, nasıl olsa kesileceksin! Bitti, hayatın son sayfası açıldı. Bari kendini pahalıya sat. Sen de git kendisini hakla, bir putpe-rest eksik kalsın!

İslâm âlemi bu kadar kalabalık, bir şey yapamamışlar. Şehirleri yakmış yıkmış, kütüphaneleri nehirlere atmış, nehirlerden kanlar akmış filan... Tarihin en büyük zulmü! İslâm âlemine en büyük darbeyi vuran istilayı yapmış. İslâm âlemi o kadar kalabalık, birlik beraberlik olup bir şey yapamamış!

Neden? Kuvve-yi gazabiyesi sönmüş, hamiyet duygusu kalmamış! O da lazım. Rahmetli Nurettin Topçu bunu hissettiği için diyor ki;

“—Yarınci Türkiye’nin mübarek gençleri, mübarek nesil asabi olacak! Haksızlığa karşı çıkacak! Diyecek ki;

“—Gel bakayım buraya, sen niye bunu böyle yaptın?” “—Yaparım...”

“—Yaptırmam. Ben sana bunu yaptırmam. Tamam mı, duydun mu yaptırmam!”

Mehmet Akif ne diyor:

Çiğnerim, çiğnenirim hakkı tutar kaldırıırım!

Mehmet Akif’i millet tam okusa, tam anlasa yeter! İstiklâl Marşı’nı anlasa yeter! Millet, İstiklâl Marşı’ndan ve İstiklâl

Marşı’nı yazan şairinden uzaklaştı.

Millete bir şeyler oluyor. Kızılacak şeylere kızmıyor! Koca, karısının kızılacak şeylerine

kızılmıyor. Hoppala yavrum yaz geldi, buyur. Anne, çocuğunun kızılacak şeyine kızılmıyor. Komşunun bahçesinden elma çalmış, hart hurt yiyor; kızılmıyor.

Olur mu?

Çocuğunu dövmeyen dizini döver. Kızını dövmeyen dizini döver. Sanatlı, ses benzerliği de var: Kızını dövmeyen dizini döver!

“—Hocam dayağa mı teşvik ediyorsun?”

Hayır, insan eğitimin gerektirdiği tedbirleri alacak. Kuvve-yi gazabiyesi olacak, kızılacak şeyde kızacak!

“—Öyle yapma bakayım. O ayıptır, senin bir şeyini böyle yapsalar ister misin? Öbür çocuk gitse senin oyuncağını alsa hoşuna gider mi?!.. Yapma bakayım.” demek lazım.

Çocuğu öyle yetiştirmeyip;

“—Bırak ne yaparsa yapsın!..” dersen, çocuk sonra bir haydut oluyor çıkıyor.

Kim yetiştirdi? Anası babası gevşek, laçka; ondan öyle oldu.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için öfke kötü bir huydur ama insanın içinde vardır. Neden vardır? Hikmetli, Allah iyi ki koymuş.

Ben de sinirli bir insanım. Ben de sinirli bir insanım; şimdi bir kamçı ısmarladım, hâlâ bulamadım. Üç metre boyunda olacak, Zorro’nun kara kamçısı gibi uzun, şırak şırak diye uzaktan sırtlara filan uzanabileceğim... Kızılacak insanlar

var, kızıyorum. Elim yetişmiyor, vuramıyorum. Kamçı lazım. Sen bunu niye böyle yaptın, diye şırak şırak vuracaksın.

“—Bu rüşveti niye aldın, bu işi niye ihmal ettin, şu haksızlığı niye yaptın, bu zulmü niye yaptın?..”

Zalime destek olmamak lazım. Kuvve-yi gazabiye lazım ama gazap duygusunu kontrol etmesini bilmek lazım. Gazabın şeytandan olduğunu bileceksin. Sinirlendin mi;

“—Şeytan şimdi beni avucuna aldı. Bu gazap duygusundan bana bir kötülük yaptıracak...” diye gidip abdest alacaksın.

Gözün kızarmış, yüzün morarmış, damarların kabarmış; karşı tarafa İspanyol boğası gibi saldırmayacaksın!

Ne yapacaksın? Kendine hâkim olacaksın, o da önemli! Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Nefsin terbiyesinde esas, nefsin birtakım arzularını öldürmek ve söndürmek değildir. İslâm’da nefis terbiyesinde esas, ruhbanlık değildir, adamın iğdiş edilmesi, cemiyetten kaçması kopması, hizmetlerden uzak durması değildir.

Duygulara hâkim olmaktır, duyguları yaradılışının hikmetine uygun kullanmaktır!

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İnsan bunu anlarsa kâmil müslüman olur, anlamazsa olmaz. Peygamber Efendimiz nasıl bir insandı, oradan bak gör. Peygamber Efendimiz kızılacak yerde kızardı. Kızan

bir insandı, gazaplanırdı. Damarı kabarırdı. Sinirlendi mi anlarlardı.

Misalleri var: Birisi Peygamber Efendimiz'e geliyor, bir şeyler söylüyor. Sabırla cevap veriyor; bir şeyler söylüyor, gene sabırla cevap veriyor. Bir şey daha söylüyor filan, sinirleniyor. Bu sefer diyor ki;

“—Siz yolda gelirken şöyle konuştunuz, şöyle yaptınız, şöyle dediniz, böyle dediniz...”

Kendisine Allah'ın mâlum ettiği her şeyi takır takır söylüyor. Sinirlendiği durumlar olur. Efendimiz madem sinirleniyor, sen de sinirlenecek zamanı bileceksin!

Mehmed Zahid Kotku Hocamız minbere çıktığı zaman —ben damadıyım, ben dâhil— herkes başını kaldırıp yüzüne bakmaktan korkardı. Neden?

Öyle heybetli, öyle haşmetli, öyle dehşetli konuşurdu ki!.. Hocamız'ın Cuma hutbelerindeki aslanlığı meşhurdu.

“—Dervişler pısırik olur, mızımız olurmuş...”

O masal! Sen gelecektin de Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ı görecektin!

Sonradan hadîs kitaplarında okudum: Peygamber Efendimiz SAS de hutbe okurken, sanki savaşta bineğinin üstünde düşmana hücum eden bir asker gibi olurmuş. Bir orduya hükmeden bir komutan gibi konuşurmuş.

Peygamber Efendimiz'e tam benze!

Şimdi televizyondan, radyodan bir konuşma

isteseler, nasıl isterler? Hoşgörü diliyle...

Hep öyle değil! Allah Allah, her zaman hoşgörü değil! Günahı hoş görmek olur mu, zulmü hoş görmek olur mu?!..

“—Müslümanlık hoşgörü dini...”

Kimi aldatıyorsun, niye milleti uyutuyorsun? Dosdoğru söylesene! Dosdoğru, dobra dobra söyle! Müslümanlık yerine göre hoşgörü dinidir, yerine göre de cezalandırma dinidir! Dobra dobra söyle, ne korkuyorsun? Allah’ın emri neyse söyle! Millet tek taraflı tanıtıyor. Olmaz. Ne ise bütün yönleriyle tanıtacaksın, kıymetini bilen bilecek.

“—Hah, tamam, din dediğin işte böyle olur...”

“—Budizm söyleymiş, falanca böyleymiş...”

Bana ne o dinlerden! Benim dinim her şeye uygun! İslâm, hayatın her şeyine ilacı olan bir muazzam hastane ve eczane. Güzel ilaçları bilmek lazım!

Eczanede zehir yok mudur? Vardır. Kırmızı dolapta saklanır ve “Burada şiddetli zehirler vardır!” denilir.

“—Eczacı zehir mi satıyor?”

Zehir satıyor ya, ne sanıyorsun! Üç damla koyarsan şifa olur, on beş damla katarsan ölürsün.

Bu hapi akşamdan yutarsan, sabahleyin Edirnekapı...

Böyle olur, hepsinin miktarı var. Miktarını aştığın zaman olmaz. Hepsini yerinde kullanmak lazım.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İslâm'ı tam anlayın, tam uygulayın! Allah muvaffak etsin... Allah-u Teâlâ cümlemenizden razı olsun...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
08. 09. 1996 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

